

werd deze eerst door het charter van 1340 als zoodanig erkend en tevens uitgebreid.

Vóór dien tijd mag men aannemen, dat de landstad in het westen werd opgesloten door de lage moerassige gronden ¹⁾, overblijfsel van den afgedamden westelijken Rotte-arm, in het oosten deels door den oostelijken arm, deels wellicht, en dan ter hoogte van den weg naar Gouda (Oost-Wagenstraat), door eenige kunstmatige afscheiding met poort ²⁾.

Maar nadat door het charter van 1340 de stadsvrijheid naar het oosten werd uitgebreid, veranderde de toestand aan die zijde geheel. De vest, die de natuurlijke afsluiting ging vervangen, werd getraceerd uit een punt aan de Rotte bij Weena, liep eerst in nagenoeg rechte lijn naar het zuidoosten tot aan den Goudscheweg, welke daar een poort noodig maakte, vervolgens, aanvankelijk met een flauwe kromming, dan nabij de Cralinger vaart (Slaak) met een vrij scherpe bocht (Korte Warande), zuidwaarts tot aan den dijk. Daar zou straks dan een nieuwe afsluiting vereischt worden, de Oostpoort. Toch bleef vooreerst de belangrijkste toegang tot de stad uit het oosten en noorden, voor wat wij nu zouden noemen het groote verkeer, de Goudsche weg, de rijweg welke aansloot zoowel op de wegen over Berkel naar Delft als op 's Gravenweg, en dit niet alleen voor de richting Gouda-Utrecht, maar ook voor de richting Dordrecht. Want behalve door een pad langs de Cralinger vaart, was 's Gravenweg uit de oostpunt der stad alleen te bereiken door de Hoflaan, particulier bezit der heeren van Cralingen, en de dijk was als heerweg van geen beteekenis; het veer van IJselmonde-Cralingen voerde dan ook naar 's Gravenweg. Later werd dit anders, want in Van der Sluys' Jonker Fransenoerlog ³⁾ heet de poort aan de oostzijde der stad de Iselmondse of Dordtsche (ook, doch vermoedelijk foutief,

1) In 1426 wordt er 3 lib. 10 st. uitgegeven voor de ophooging van het wegje uit de West-Wagenstraat naar de kapel op het Roodezand. Tot in 1617 was het terrein tusschen Vest en West-Wagenstraat heel laag. Zie o.a. Van Waerschut Br. II blz. 336.

2) Zie aantekeningen van Jacob Lois fo. 45 Br. II blz. 617.

3) Bronnen II blz. 109.